

Nedräkning först efter Köpenhamn

Förväntningarna på klimatmötet i Köpenhamn har sjunkit. Opinionstrycket har försvagats efter finanskrisen. Men även blygsamma förslag kan bli principiellt viktiga.

November blev lika varm som oktober och skickar därmed en klimatvarning till decembers stora klimatmöte i Köpenhamn. Men i höstens internationella katastroffilm 2012 hotar undergången inte på grund av klimatutvecklingen utan en profetia från mayaindianerna. Hollywood kanske bedömer att människor tröttnat på klimatdebatten. Klimatmötet i Köpenhamn, med främsta syfte att formulera nya bindande utsläppsmål för koldioxid för att motverka växthuseffekten, blev en första angelägenhet inte bara för experter hösten 2006. Då fastslog både den brittiska så kallade Sternkommissionen och FN:s expertpanel i klimatfrågor att klimatförändringar inte är naturliga utan med allra största sannolikhet beror på människan. Sternkommissionen bjöd samtidigt på en gnutta optimism: Klimatet skulle kunna avvärjas genom gemensamma internationella insatser. Det skulle inte behöva kosta mer än en enprocentig minskning av den samlade ekonomiska tillväxten i världen.

Nya europeiska ledare som tidigare inte utmärkt sig för miljöengagemang blev plötsligt klimataktivist. Tysklands Angela Merkel drev på om utsläppsbegränsningar i G8-samarbetet mellan världens största ekonomier. Fredrik Reinfeldt började samla EU där Sverige skulle vara ordförande under Köpenhamnsmötet. När sedan Barack Obama för ett år sedan valdes till president i USA såg många möjligheterna till en banbrytande överenskommelse i Köpenhamn.

Så kommer det nu inte att bli. Med undantag för EU har världens ledare nu blickarna riktade annorstädes.

Finanskrisen har manat till väldiga insatser för att förhindra en världsdepression av 1930-talsomfattning. Genom att den ekonomiska aktiviteten fallit har koldioxidutsläppen tillfälligt minskat även om uppvärmningen fortsätter. Arbetslösheten ses nu som det omedelbara stora krishotet. I USA har Barack Obama tydligt lagt klimatfrågan i en åtgärdsösknad efter både den svårhanterliga sjukförsäkringsreformen och en ny energipolitik. De senaste dagarna har ändå både USA och Kina formulerat utsläppsmål inför konferensen. De är blygsamma men principiellt och symboliskt viktiga. Kanske har förväntningarna den senaste tiden sjunkit så lågt att resultatet av mötet ändå kan komma att tolkas som en framgång. Men de viktigaste effekterna av höstens klimatmobilisering kommer att vara enskilda initiativ i olika länder alldeles oavsett vilka avtal de ingått. Kina visar redan att "världens fabrik" med alla dess utsläpp också kan bygga fantasieggande klimathus för både bostäder och kontor. Det nu så ekonomiskt snabbväxande Brasilien tar själv itu med regnskogsförstörelsen. Kanske lyckas Obama-regeringen formulera åtgärder som både minskar resursslöseriet i energianvändningen och skapar nya jobb. Och förhoppningsvis överraskar den nya ledningen för EU med att visa oanade muskler för fortsatt europeiskt klimatengagemang.

Skapelseansvariga kyrkor har förtjänstfullt drivit på opinionen i en nedräkning till Köpenhamn. Nu gäller det att inte resignera och förtröttnas. Hopp och kraft krävs för den nedräkning från Köpenhamn som snart väntar. ¶

ANDERS MELLBOURN

Äktenskapsbeslut i opinionsvinden

Missionskyrkostyrelsen kan känna att den hamnat rätt i äktenskapsfrågan vid läsningen av den församlingsenkät som Sändaren redovisar i detta nummer.

Trots statistiska felkällor stämmer säkert bilden i stora drag. Kyrkan är delad i sin syn på äktenskapet men en majoritet av församlingsföreträdare står bakom att vigselbeslut ska lämnas till den lokala församlingen.

Skarpa och tydliga meningsmotsättningar i en organisation och särskilt en kyrka är obehagliga. Men för den skull går det inte att smita från ställningstaganden. Upprörda synpunkter om för kort beredningstid och för få konsultationer kommer alltid. Vilket beslutet än blivit hade några hotat med att lämna gemenskapen. Till slut kanske några också gör det, hur smärtsamt det än skulle vara.

Glädjande är däremot att samtalstonen var god och respektfull i kyrkostyrelsens överläggningar. I alla fall så bör kyrkostyrelsen centralt sätta normen för den fortsatta diskussionen. ¶

God djurhållning borde vara given

Det verkar inte fungera med vare sig lagstiftning eller konsumentmakt. Lagom till jul avslöjas än en gång missförhållanden i underhållet hos en av landets ledande grisuppfödare. Och de ansvariga har egentligen inget att säga till sitt försvar.

Vi vill ju ändå tro att Sverige har en hygglig lagstiftning för djurhållning och slakt. Det är svårt att fatta att inte efterlevnaden kan kontrolleras någorlunda kompetent och tillförlitligt. Och med så många medvetna och engagerade konsumenter borde väl i sista hand köttbranschen själv, om inte annat än av ren självbevarelsedrift, göra sig av med cynisk massproduktion.

Men samtidigt som mat och ätande blivit livsstil, växer lågprismarknaderna. När det gäller, verkar vi tala rättvisemärkt mer än vi handlar. Ska det bli ordning i ladugårdarna och kvalitet på julskinson krävs omtänkande av både producenter och konsumenter. ¶

Sändaren Ledaren nr 22 2009

Rättvisan får fortfarande vänta

Världen har förvisso blivit bättre de senaste årtiondena. Men demokrati och ekonomisk tillväxt har inte gått hand i hand.

Efter friheten kommer rättvisan. Efter det stora europeiska 20-årsfirandet av kommunistregimernas fall i Centraleuropa är det här hemma dags för kyrkornas globala vecka och MR-dagar i värsta novembermörkret.

Demokrati som sådan är anmärkningsvärt nog ingen mänsklig rättighet. Men demokratiska friheter är det. Till de mänskliga rättigheterna hör därtill sociala rättigheter som rätt till arbete och livets nödtröft.

Under det stora uppsvinget för internationellt intresse och engagemang på 1960- och 1970-talen kom alltför ofta betoningen av social och ekonomisk rättvisa att ställas före den demokratiska friheten. Solidariteten riktades mot hela folk och den nationella politiska friheten. Det var logiskt och naturligt när de gamla koloniala styresformerna och orättvisorna skulle ersättas av nationellt självbestämmande. Men det fanns ibland en övertro på att nationens självständighet och en politik som inriktades på ekonomisk rättvisa automatiskt skulle skapa välstånd och politisk frihet.

Tyvärr blev det inte sällan tvärtom. I praktiken gav varken socialismen välstånd eller de nationella enpartisystemen frihet och medbestämmande. Fattigdomen och det sociala förtrycket växte fast.

Ändå har engagemanget för tredje världen sin grund i omtanken om den enskilda medmänniskan. De globala solidaritetsrörelserna tog sin början i kristna protester mot slaveriet och missionärers avslöjanden av ohyggliga övergrepp mot människor i kolonierna. De politiska solidaritetsrörelserna mot apartheid i Sydafrika eller mot kriget i Vietnam hade aldrig fått sin kraft om de inte i grunden vänt sig mot orättvisor mot enskilda.

Slutet på kalla kriget och frigörelsen i Central- och Östeuropa gav ett vidare hopp för världen i stort. Spridningen av demokrati skulle också ge fred. Yttre krafters inblandning i lokala konflikter skulle undanröjas. Den tilltagande ekonomiska globaliseringen skulle ge tillväxt åt alla.

Världen har förvisso blivit bättre de senaste årtiondena. Krigen är färre, demokratierna fler och globaliseringen har lyft miljontals människor ur fattigdom. Men rättvisan väntar fort-

farande. I vissa delar av Afrika och Asien har de kvarvarande krigen blivit värre och grymmare. Den ekonomiska tillväxten har både skapat en ny stor medelklass i framför allt Östasien men också ett större gap till de fortfarande fattiga. Och demokrati och ekonomisk tillväxt har inte gått hand i hand.

Det är framför allt Kina som varit framgångsrikt i att minska fattigdomen. Kulturellt och socialt har Kina också blivit friare. Men Kina har inte och vill inte bli demokratiskt. I stället har världen fått en modell och ett föredöme att förena ekonomisk tillväxt med fortsatt politisk ofrihet.

Kyrkornas rättvisevecka väcker inte samma uppmärksamhet som de ekumeniska u-veckorna på 1970-talet. Men politiska konjunkturen får aldrig bestämma kyrkornas dagordning. Vi kan skifta i aktuella analyser och handlingsprogram. Men vårt kristna ansvar att ta vara på vår broder finns alltid där.

ANDERS MELLBOURN¶

Församlingsfrihet kräver kyrka

Inför det beslut om vigselrätt och äktenskap som Missionskyrkan väntas fatta i helgen, har det uppstått en diskussion om att kyrkan fejt försöker undvika ett ställningstagande genom att hänvisa till församlingarna och deras frihet.

Men så blir det knappast. Om kyrkostyrelsen — som vi väntar och hoppas — följer förslaget från sin teologiska kommitté (Sändaren 21/09), måste det innebära att det centralt sägs att Missionskyrkan erbjuder två människor av samma kön möjlighet att vigas. Det kommer inte att innebära att alla församlingar och alla pastorer gör detta. Men det måste innebära att de som inte anser sig kunna förrätta samkönade vigslar, på ett öppet och hänsynsfullt sätt informerar om Missionskyrkans ordningar och hänvisar till annan pastor eller församling.

Vi utgår från att församlingar och pastorer har den känsla för både eget och andras samvete och den livsvisdom som krävs för att på ett hedervärd sätt fortsatt upprätthålla vigselrätten.

Slutet på VVV-modellen

Den sydsvenska kommunen Vellinge har medvetet strävat efter att bli ett skyddat boende för de besuttna.

Både moderaterna som styr i kommunen och nyhetsmagasinet Fokus som rankar svenska kommuner har lyft fram Vellinge som en av landets bästa platser att bo på.

Men bakom kommunens officiella slogan "här är friheten större" finns också initialerna VVV — uttytt vita, vackra Vellinge. För flyktingar har kommungränsen på Söderslätt varit en Berlinmur att ta sig genom. Argumenten att detta egnahemsparadis inte har råd och saknar lägenheter har varit både löjeväckande och oanständigt utmanande.

Men när kommunledningen nu försökt hindra en entreprenör betald av Malmö att hyra ett vandrarhem för att ge tillfällig bostad åt ensamkommande flyktingbarn, verkar gränsen nådd.

Vellinges vänner drar öronen åt sig. Vågar vi hoppas på självrannsakan och självinsikt också bland Vellinges väljare? ¶